

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu 2022. aasta aruanne

Tegevustes lähtus ERÜ oma arengukavast aastateks 2019–2024 ning kultuuri arengukavast 2021–2030. Arvesse võeti ka riigi pikaajalist arengustrateegiat „Eesti 2035“, et raamatukogud saaksid oma tegevuse kaudu toetada demokraatlikku ja turvalist riiki, kus säilib ja areneb eesti rahvus, keel ja kultuur. Ühistegevustega kaasati suurt osa erinevates raamatukogutüüpides töötavaid raamatukoguhoidjaid.

Liikmeskond

31.12.2022 kuulus ERÜsse 671 liiget, sh kaheksa auliiget. ERÜ auliikmed on Rein Aru, Ivi Eenmaa, Jüri Järs, Linda Kask, Malle Ermel, Reet Oruste, Heino Räim ja Krista Talvi. ERÜ juriidilisest isikust liikmed on Harju Maakonnaraamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Pärnu Keskraamatukogu, Valga Keskraamatukogu ja Viljandi Linnaraamatukogu.

2022. aastal vähenes liikmete arv 27 võrra: liikmeks astus 13 uut liiget, aasta jooksul lahkus ERÜst erinevatel põhjustel 40 liiget. Aastakoosoleku ja raamatukogupäevade ajal toimunud kampaania „Liitu ERÜga!“ tõi ühingusse 5 uut liiget.

Aastavahetusel oli liikmemaks tasumata 2022. aasta eest 182-l liikmel.

Juhatus, revisjonikomisjon ja büroo

ERÜ juhatusse kuulusid esimees Tuuliki Tõiste (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), aseesimehed Katre Riisalu (Eesti Rahvusraamatukogu) ja Krista Visas (Pärnu Keskraamatukogu) ning liikmed Meili Andreller (Märjamaa Valla Raamatukogu Kivi-Vigala haruraamatukogu), Halliki Jürma (Tartu Linnaraamatukogu), Gerli Lehemets (Pärnu Keskraamatukogu Paikuse harukogu), Maris Nool (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristina Pai (Tartu Linnaraamatukogu) ja Kristi Veeber (Tallinna Keskraamatukogu).

Juhatus pidas üksteist koosolekut, neist kuus virtuaalselt. 11. veebruaril oli traditsiooniline koosolek koos struktuuriüksuste juhtidega, mida oli soovijatel võimalik veebis jälgida.

Revisjonikomisjoni kuulusid Rutt Enok, Ruth Hiie ja Katrin Niklus.

ERÜ-l oli üks koosseisuline töötaja, büroojuhataja Reet Olevsoo.

Liikmete üldkoosolek

ERÜ üldkoosolek toimus 11. märtsil 2022. a. Juba teist aastat järjest sai koosolek teoks virtuaalselt. Koosolekut juhatas **Maris Nool** ja protokollis **Krista Visas**, häältelugemiskomisjoni kuulusid **Meili Andreller** ja **Kristi Veeber**. Kutseühingusse kuulunud 698 liikmest oli koosolekule registreerunud 352.

Enne päevakorraga alustamist andis ERÜ juhatuse esimees **Tuuliki Tõiste** teada, et raamatukoguhoidjate ühing on mõtteis Ukraina kolleegidega ning ka raamatukogud üle Eesti toetavad neid omal moel. Raamatukogud on kohalikuks annetuste kogumise punktiks ning Eestisse saabunud sõjapõgenikele kohaks, kus informatsioonile ligi pääseda, arvuteid kasutada, aga ka lihtsalt end turvaliselt tunda.

Koosolek algas uuendatud visioonidokumendi „21. sajandi raamatukogu“ tutvustusega, mille tegi uuendusprotsessi nõustanud **Ragnar Siil** Creativity Labist. „21. sajandi raamatukogu“ on visioon raamatukogude rollist ühiskonnas ja nii nagu Ragnar Siil rõhutas on see elav dokument, mis ei peaks aastateks sahtlisse jääma. Seda tuleb regulaarselt üle vaadata ning kui vaja, siis täiendada ja muuta. Paralleelselt visioonidokumendiga alustati ka rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudeli uuendamist.

Üldkoosolek kinnitas ka Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu **põhikirja**. Põhikirja struktuur on selgem: üldsätted, liikmed, juhtimine, struktuuriüksuste loomine, majandustegevus ning ühinemise või tegevuse lõpetamise peatükk. Muudeti üldkoosoleku kokku kutsumise korda: nüüdsest piisab üldkoosoleku läbiviimiseks kolmandiku liikmete osalemisest, varem oli kvoorumiks vaja 50% liikmete osalust. Liikmemaksu tasumise tähtajaks on fikseeritud 1. juuli, juhatusel on õigus arvata välja jooksva majandusaasta liikmemaksu tasumata jätnud liige liikmete hulgast välja. Muutus juriidilise isiku liikmestaatus. Lisaks lihtsustati ja lühendati teksti, kuid üldjoontes jäi põhikiri üsna sarnaseks eelmise versiooniga.

Kinnitati 2021. aasta aruanne ja 2022. aasta tegevuskava.

Raamatukoguvaldkonna arengusse panustamine, avalikud pöördumised, koostöö teiste organisatsioonidega jm

---

2022. aasta 24. veebruaril alustas Venemaa sõda Ukraina vastu, koostöös Läti ja Leedu raamatukoguhoidjatega saatsime 26. veebruaril märgukirja Ukraina ühingu raamatukoguhoidjate ja Ukraina rahva toetuseks. Sündmuste eskaleerudes märtsi algul pöördusime avaliku kirjaga IFLA peakontorisse palvega arvata Venemaa Föderatsiooni raamatukoguühing IFLA liikmete hulgast välja.

EBLIDA kogus ja kogub siiani raamatukogude tegemisi Ukrainast põgenenud inimeste abistamisel raamatukogudes, ka Eesti raamatukogude tegemised on märgitud EBLIDA veebis. Ka raamatukogupäevade avamisel keskendusime infosõja teemadele ning konkreetsemalt ka Ukraina põgenikele pakutavatele teenustele Eesti raamatukogudes.

ERÜ poole pöördus veebruaris 2022 Eesti Konjunktuuriinstituut palvega anda tagasisidet loomemajanduse uuringule (seisuga 2019, eelmine 2015), kus kaardistati Eesti loomemajanduse valdkonnad sektorite kaupa. Kultuuripärandi valdkonna all vaadeldi ka raamatukogusid, kus analüüsiti nende majandusnäitajaid, finantseerimist, nõudlust, organiseeritust jne. Andmete kogumisel kasutati raamatukogude aruandeid, Statistikaameti andmeid, kultuuri- ja rahandusministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi jt informatsiooni. Raamatukogustatistika osas saadi vajalikku infot rahvusraamatukogust. Tagasisides andis Tuuliki Tõiste täiendusi raamatukogunduse tugevuste, nõrkuste, arenguvõimaluste ja ohtude kohta. Samuti nägemust raamatukogude valdkonna arengut puudutavate oluliste küsimuste ja probleemide kohta, mis vajavad lähiaastatel tähelepanu ning millist tuge ja abi oodatakse riigilt valdkonna edasiseks arenguks.

ERÜ üheks sihiks on raamatukogud laiemale avalikkusele nähtavamaks teha, seepärast saatsime Riigikogu valimistel kandideerivatele erakondadele märgukirja raamatukogude olulisusest, andsime tagasisidet raamatukogude kiirendi kavandile (kultuuriministri määrus „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate arendusprojektide toetamise tingimused ja kord“), andsime tagasisidet Euroopa Komisjoni dokumendile raamatukogupoliitikast ja seadusandlusest, osalesime Arvamusfestivalil jm. Pöördusime kultuuriministri poole palvega ELi kohtumistel toetada ka Eesti riigi poolt raamatukogude programmi liitmist Euroopa Kultuuriprogrammi 2023–2026. Aasta lõpus tegime koos teadusraamatukogude nõukoguga ettepaneku Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse (TAK) eelnõusse.

Koos Eesti Muuseumiühinguga avaldas ERÜ juhatus novembris 2022 kirjalikult toetust Tartu Linnaajaloo Muuseumide, Tartu Mänguasjamuuseumi, Tiigi seltsimaja ja Tartu Linnaraamatukogu töötajate avalikule ühispöördumisele töö- ja palgatingimuste parandamiseks.

Rõõmustas, et ERÜ-d märgati ja ühing sai kutse EV presidendi 20. augusti vastuvõtule Roosiaeda.

Esinemised

Pai, Kristina. Libraries as a lifebelt for e-Estonia. Bibliotheca Baltica konverents “Libraries and Democratic Societies in the Digital Age”, 15.-16.09.2022, Lübeck, Germany

Pai, Kristina. Projektitöö kogemustest ja toetuste taotlemistest. RaRa raamatukoguhoidja kutseõpe 25.11.2022

Riisalu, Katre. Kui rohelised oleme? ERÜ Noorteklubi BibliCamp 11.08.2022

Riisalu, Katre. Miks taotleda raamatukoguhoidja kutset?. Kutse taotlemise infopäev 9.09.2022

Riisalu, Katre. Raamatukoguhoidja kutse ja uus kutsestandard. Kooliraamatukogude sektsiooni teabepäev 18.11.2022

Riisalu, K., Olevsoo, R. Kutsestandardist ja e-arengumapist . RaRa raamatukoguhoidja kutseõpe 22.11.2022.

Tõiste, Tuuliki. ERÜ ja visioonidokument „21. sajandi raamatukogu“ . RaRa raamatukoguhoidja kutseõpe 06.05.2022 ja 21.11.2022.

Tõiste, Tuuliki. Raamatukogude aasta avamine Tarvastus, aasta avatuks kuulutamine 12.01.2022.

Tõiste, Tuuliki. Raamatukogud ja vaimne tervis. Viljandimaa kultuurikonverents "Kultuur – kellega ja kuidas edasi?" 27.04.2022.

Tõiste, Tuuliki. 21st Century library: vision document and service quality assesment model. IFLA WLIC raamatukoguühingute sektsiooni seminar 27.07.2022.

Tõiste, Tuuliki. Milline oled, tulevikuraamatukogu?. Arvamusfestivalil raamatukogude tuleviku juturing“ 13.08.2022

Tõiste, Tuuliki. Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus. Raamatukogupäevade avamine 20.10.2022 Märjamaa

Tõiste, Tuuliki. A. Sibula päeval Tallinna Keskraamatukogus valeinfo paneelis osalemine 04.11.2022

Veeber, Kristi. Estonian Year of Libraries: Overview and Ideas for Cooperation. EUNIC (Europe National Institutes for Culture) Meeting 27.04.2022 Tallinn.

Visas, Krista. Kampaaniatest "Avasta Eesti raamatukogusid" ja raamatukogude aasta tantsuaktsioonist. Raamatukogupäevade avamine 20.10.2022 Märjamaa.

Visas, Krista. Raamatukogu suhtlusest avalikkuse ja huvigruppidega. Turundusest, teenusedisainist ja kvaliteedihindamisest. RaRa raamatukoguhoidja kutseõpe 24.11.2022.

Olevsoo, Reet. Raamatukoguhoidja kutse andmisest. RaRa raamatukoguhoidja kutsekoolitus 5.05.2022.

Meedias

Tõiste, Tuuliki. (2022). Raamatukogud on lõimijad ja arutelukultuuri edendajad: [intervjuu].

Märjamaa Nädalaleht, 26. okt, 2.

URL: <https://marjamaa.ee/documents/380075/33328291/nr+38+26.10.2022.pdf/d52ea113-86a6-4383-8a07-11a12110bcd7?version=1.0>

Ärataja: Tuuliki Tõiste. Raamatukogudes läheb tantsimiseks.

URL: <https://kuku.pleier.ee/podcast/arataja/126903>

Esindatus organisatsioonides Eestis

- Kultuuriministeeriumi Rahvaraamatukogude Nõukogu: Katre Riisalu
- Ajakirja Raamatukogu toimetuskolleegium: Tuuliki Tõiste, Katre Riisalu, Kristina Pai, Reet Olevsoo
- Kultuuri Kutsenõukogu: Reet Olevsoo
- Eesti Vabaharidusliit: Reet Olevsoo
- Eesti Koostöö Koda: Katre Riisalu
- Standardikeskuse standardimise tehnilise komitee EVS/TK22 vaatlejaliige: Katre Riisalu
- Õpetajate Ühenduste Koostöökoda: Sirje Riitmuru
- Autorihüvitusfond: Asko Tamme
- Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituudi infokorralduse õppekava programminõukogu liige: Tuuliki Tõiste
- Tallinna Ülikooli infoteaduse suuna õppekavade nõukogu liige: Tuuliki Tõiste

- Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituudi infoühiskonna ja sotsiaalse heaolu bakalaureusekava programminõukogu liige: Kristi Veeber
- Tartu linna ja SA Tartu Kultuurkapitali Tartu raamatukogutöötaja stipendiumikomisjoni liige: Kristi Veeber
- Raamatukogude aasta töörühmas: Tuuliki Tõiste, Kristi Visas, Kristi Veeber

Visioonidokumendi „21. sajandi raamatukogu“ uuendamine

2016. aastal heaks kiidetud arengudokumendiga “21. sajandi raamatukogu” määratleti raamatukogude arengusuunad aastani 2020. 2021. aastal alustati dokumendi uuendamist. Visioonidokumendi uuendusprotsessi vedama ja uusi vaatenurki avama kaasas ERÜ kultuuripoliitika ja loomemajanduse mõttekoja Creativity Lab juhtivpartneri Ragnar Siili.

2022. aasta üldkoosolek kinnitas „21. sajandi raamatukogu“ uuendatud versiooni. Seni kehtinud visioon püstitas valdkonna arendamisele eesmärgid ja kirjeldas peamisi tegevussuundi, uuendatud arengukava koostamisel võeti eesmärgiks kirjeldada tunnuseid, millele tänapäevane, elujõuline ja arenev raamatukogu peaks vastama, dokument on suunatud eri raamatukogutüüpidele. Visioonidokument „21. sajandi raamatukogu“ on kättesaadav ERÜ kodulehel: <https://eru.lib.ee/images/stories/dokumendid/21-sajandi-raamatukogu-2022.pdf>

Paralleelselt visioonidokumendi uuendamisega alustati ka rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudeli uuendamist. Uus mudel avalikustatakse 2023. aasta aastakoosolekul. Mudeli regulaarse läbiviimise kaudu viiakse raamatukogudeni sõnum 21. sajandi raamatukogude visioonidokumendis kokkulepitud põhimõtetest.

Parimate tunnustamine

2021. aasta parimate raamatukoguhoidjate tunnustusüritus toimus 28. veebruaril Mustpeade Majas. Raamatukoguhoidjaid tervitas kultuuriminister Tiit Terik, päevakohase sõnavõtuga esines Tõnu Õnnepalu, õhtujuhid Indrek Ojari ja Argo Aadli esitasid ka meeleolukaid muusikalisi vahepalasisid. Tunnustusürituse stsenaariumi kirjutas Kaupo Meiel. Auhindadega kaasnes ERÜ tänukiri, Kultuuriministeeriumi tänukiri, klaasikunstnik Riho Hüti loodud unikaalne vitraaž ning Kultuurkapitali toetatud stipendium. Kõrvuti raamatukoguhoidjatega said tunnustuse ka ajakirjanikud ja raamatukogude sõber.

Auhinnatseremoonia oli jälgitav ka ERR-i portaalis veebiülekanne vahendusel: <https://www.youtube.com/watch?v=jcAhP14JaMk>

ERÜ **teenetepremia** pälvis **Katrin Niklus**, kes ligi neljakümne Rapla Keskraamatukogus töötatud aasta jooksul on aktiivselt ja edumeelselt arendanud raamatukogundust nii oma maakonnas kui ka ühingu liinis üleriigiliselt.

Aastapremiaga tunnustati Lääne-Virumaa Keskraamatukogu pearaamatukoguhoidjat **Lea Lehtmetsa** järjekindla raamatukoguhoidjate koolituslase töö korraldamise eest nii Lääne-Virumaal kui ka ümberkaudsetes maakondades.

Parimat noort raamatukoguhoidjat Irina Möldret tunnustati silmapaistva panuse eest noortepärase lugemiskultuuri edendamisse ja erinevate noortele suunatud lugemisürituste korraldamise eest Tartu Linnaraamatukogus. Noori lugejaid paeluvad ühtviisi nii Irina tegutsemine *booktuberina* kui ka *pop-up* noortekohviku vedamine.

Aasta lasteraamatukoguhoidja Anu Amor-Narits töötab samuti Tartu Linnaraamatukogus. Tema loominguiline ja sisukas lastetöö muudab raamatukogu lastele toredaks ja põnevaks paigaks.

Aasta maaraamatukoguhoidja Jaana Toss juhib ja koordineerib Ida-Virumaa Alutaguse valla kaheksa raamatukogu tööd. Lugemise edendamiseks käivitati raamatute veebitutvustuste sari „Raamatute kirju maailm“, kus valla raamatukogutöötajad ja lugejad tutvustavad ning loevad ette katkendeid oma lemmikraamatutest.

Aasta kooliraamatukoguhoidja Ingrid Kustavus on Viljandi Kesklinna Kooli raamatukoguhoidja 1.-4. klasside raamatukogus, mis on paljude õpilaste lemmikpaik koolis ning vahetundides on sinna

ärahaatumisega raskusi.

Aasta tegu linnaraamatukogus läks jagamisele:

Tallinna Keskraamatukogu ainulaadse tööriistalaenu eesmärgiks on propageerida säästvat ja jagamisel põhinevat eluviisi, arendada elanike isetegemise oskusi, aidata kujundada laste ja noorte tööharjumusi, vähendada sotsiaalset ebavõrdsust ning rõhutada raamatukogude panust keskkonnahoidlikku ja jätkusuutlikku arengusse.

Tartu Linnaraamatukogu korraldab linnarahva seas populaarseid **kirjanduslikke jalutuskäike**, väärtustades nii kirjandust ja kombineerides seda kodulooga. Meeskond otsib kirjandusteostest välja põnevaid Tartu kohta käivaid ilukirjanduslikke katkendeid, mille alusel kujundatakse sobiva pikkusega teekond tekstides mainitud paikadesse. Jalutuskäigul räägitakse põnevaid lugusid kohtade ajaloost ja loetakse ette katkendeid ilukirjandusest.

Aasta tegu erialaraamatukogus on **Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli raamatukogu** uued väljakutsed ja suunad toetamaks õppetööd kõrgkoolis ning üleminek RFID süsteemile.

Bibliograafia auhinda vääris väljaanne „**Ankruketi lõpp on bibliograafia algus**“, kuhu on koostajate Jaan Malini ja Aino Tamjärve poolt koondatud kogu trükis ilmunud materjal, mis on Ilmar Laabani kirjutatud või tema kohta käiv. Ilmar Laabani bibliograafia mitmekeelne väljaanne on aukartustäratavalt põhjalik ja aegumatu materjal Laabani erandlikku ja rikkasse pärandisse põhjalikumaks süüvimiseks. Bibliograafia toimetas Anneli Sepp.

Raamatukogude Sõbra tiitli pälvis Poola Suursaatkonna avaliku ja kultuuridiplomaatia spetsialist **Stawomira Borowska-Peterson**, kes on aastaid korraldanud ja vahendanud Eesti raamatukogudesse lugematul hulgal raamatuesitlusi ja näitusi.

Ajakirjandusauhinnaga tunnustatakse ajakirjanikku, kes on märkimisväärselt kajastanud avalikkusele raamatukogude olukorda. 2021. aasta töö eest pälvis tunnustuse Klassikaraadio vastutav toimetaja **Lisete Velt**, kes külastas suvesarjas „Raamatuhoidja“ Eesti väikelinnade ja külade raamatukogusid ning tutvustas erilisi raamatukogusid ja nende hoidjaid.

Raamatukoguhoidja kutse andmine

Infotund kutse taotlejatele toimus Tallinna Keskraamatukogu konverentsisaalis **9. septembril**. Räägiti kuidas kutse andmine toimub, tutvustati kutse andmise ja hindamise protseduure ning anti soovitusi arengumapi koostamiseks elektroonilises keskkonnas.

Kutse taotlemise avaldusi ja dokumente võeti vastu ERÜ büroos 1. septembrist 1. oktoobrini. Hindamiskomisjoni liikmeteks nimetas kutsekomisjon Ilmar Vaaro (esimees), Lea Lehtmetša ning esmakordselt Carolina Schultzi. Raamatukoguhoidja kutse taotlejaid oli kokku 8, sh kahe juhul sooviti kutsetunnistuse kehtivusaja möödumise tõttu taastõendada oma kutset. Vestlus taotlejatega toimus 18. oktoobril 2022 TLÜ õpperaamatukogu ruumides. Kutsekomisjoni otsusega anti kaheksale raamatukoguhoidjate kutse: neljale tase 6, ühele tase 7 ja kahele tase 8; taastõendati ühel juhul tase 6 ja ühel juhul tase 7.

Kutsekomisjoni kuulused Kaie Holm, Aira Lepik, Aime Miil, Katrin Niklus, Katre Riisalu (esimees), Ilmar Vaaro, Kristel Veimann. Aastatel 2005–2022 on raamatukoguhoidjatele välja antud 1067 kutset (koos Tartu Ülikoolist diplomiõppega kutse saanutega on koguarv 1113).

2022. aastal lõppesid raamatukoguhoidja kutsestandardite tähtajad. Kutsekoda moodustas töörühma, et vaadata standardid sisuliselt läbi. Täpsustati kompetentside ja tegevusnäitajate sõnastusi eesmärgiga tuua selgemalt esile kutsetasemetel vahelisi erinevusi ning kirjeldada võimalikult täpselt igapäevatööd, täiendati enamlevinud ametinimetuste loetelu lisades sinna kooliraamatukoguhoidja ametinimetuse. Kutsestandard viidi uuele vormile, sh lisati tulevikuoskused. Raamatukoguhoidja kutsestandardid tase 6, 7 ja 8 kinnitati Kultuuri Kutsenõukogus 9. novembril 2022.

Rahvusvaheline koostöö

ERÜ teeb koostööd Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liidu (IFLA) ja Euroopa

Raamatukogu-, Info- ja Dokumentatsiooniühenduste Büroo (EBLIDA) raames.

2022. aastal osalesid IFLA WLIC-il Dublinis lirmaal ERÜ juhatuse esimees ja esimehe asetäitjad. ERÜ juhatuse esimees Tuuliki Tõiste pidas raamatukoguühingute koosolekul ettekande Eesti ühingu eduloost: „21st Century library: vision document and service quality assesment model“.

ERÜ tegevusest säästva arengu eesmärkide täitmisest on ülevaade IFLA kodulehel. Viide: <https://www.ifla.org/library-associations-working-with-the-sdgs/>

IFLA kodulehel on juhendi *IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18 – 2nd Edition* tõlge eesti keelde: <https://repository.ifla.org/handle/123456789/2444>

Seoses rahvusraamatukogust töölt lahkumisega esitas Jane Makke tagasiastumisavalduse *IFLA Education and training* sektsiooni alalise komitee liikme kohalt. ERÜ on IFLA 3 sektsiooni liige. 2022. aastal otsustati välja astuda *Education and Training* ja *Subject Analysis and Access* sektsioonidest ning astuda uute sektsioonide *Public libraries* ja *Management and Marketing* liikmeteks.

Uue mõtte töörühma juht Veronika Raudsepp Linnupuu pidas ettekande Soome raamatukogude päeval 15. juunil „How to empower Estonian libraries on SDG and „Eesti 2035” strategy goals“.

2022. aastal toimus traditsiooniline Baltic Meeting Eestis, kus Eesti-Läti-Leedu noored said kokku ja arutasid “Rohelise raamatukogu” üle. Mis siin ja sealpool piiri on tehtud ja mida veel saaks ära teha!? Toimusid ettekanded ja praktilised töötoad. Viimasel päeval külastati Paepealse ja Laagna raamatukogu ning Laagna kogukonnaaeda.

Üleriigilised üritused

Traditsiooniliselt on üheks aasta suuremaks ürituseks olnud kõnekoosolek, kus on tunnustatud ka parimaid raamatukoguhoidjaid. 2022. aastal kõnekoosolekut traditsioonilises vormis ei toimunud ja põhitähelepanu sai raamatukoguhoidjate tunnustusüritus 28. veebruaril Mustpeade Majas. ERÜ liikmete aastakoosolek toimus virtuaalselt 3. märtsil.

Raamatukogunduse 9. mõttetalgud „Kestlik raamatukogu: raamatukogud elu heaks!” toimusid uue mõtte töörühma eestvedamisel 18. mail 2022 Viljandi Linnaraamatukogus. Osales 28 raamatukoguhoidjat üle Eesti. Mõttetalgud jätkasid eelmiste aastate suundadega, tähelepanu pöörati jätkusuutlikule arengule, rohepöördele ja Eesti 2035 teemadele. Jätkutegevusena otsustati eelnenud aasta edu põhjal luua traditsioon ning tähistada ka edaspidi säästva arengu nädalat kampaaniaga „Tund enne und mobla peost, naudi teost!”, et toetada vaimse tervise ja taaskasutuse ideid. Kampaaniat võimestasid lisaks ERÜle raamatukogude aasta: <https://www.raamatukogudeaasta.ee/uudised/tund-enne-und-mobla-peost-naudi-teost/>; üle-Euroopaline platform ESDW: <https://esdw.eu/events/tund-enne-und-mobla-peost-naudi-teost-3/> ning Riigikantselei eestvedamisel Kesta.me platvorm: <https://kesta.me/et/uritus/tund-enne-und-mobla-peost-naudi-teost>.

XIX üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev toimus 21. septembril koostöös Tallinna Keskraamatukoguga. Osalejaid oli 54. Sisukatele ettekannetele lisaks pakkus inspiratsiooni aasta lasteraamatukoguhoidjate nominentide ja nende tegevuste tutvustus. Tagasiside põhjal võib väita, et eesmärk valdkonna spetsialistidele informatsiooni ja inspiratsiooni jagada õnnestus saavutada. Esindatud olid pea kõik keskraamatukogude lasteosakonnad, kelle kaudu ulatub mõju ka teistesse maakonna raamatukogudesse.

Üleriigilised **raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“** said ERÜ egiidi all teoks juba 32. korda, et taas luua soodus pinnas tutvustamiseks ühiskonnas laiemalt raamatukogudes leiduvat ja toimuvat. Raamatukogudes üle Eesti toimus sadu avalikkusele suunatud üritusi. **Raamatukogupäevade pidulik avamine toimus koostöös kohaliku raamatukoguga 20. oktoobril Märjamaa Rahvamajas.** Kavas olid valdkondlikud ettekanded raamatukogudest kui usaldusväärse info keskustest, raamatukogudest kui lõimijatest ja raamatukogude tööst ja tegemistest Ukrainast pärit sõjapõgenikega, aga ka informatsioonist kui relvast, mis suudab mõjutada otsustajate ja rahva meelt. Avapäeval osales 105 raamatukoguhoidjat üle Eesti. Tellitud olid bussid Tartust ja Tallinnast.

Avapäeva **kirjanduse tundmise võistluse** küsimused koostasid ja viisid ka mälumängu läbi kolleegid Tartu Linnaraamatukogust. Osales 9 võistkonda: Eesti Rahvusraamatukogust, Läänemaalt, Pärnumaalt ja Pärnu linnast, Raplamaalt, Tallinnast, Tartumaalt ja Tartu linnast ning ERÜ juhatus. Esikohale tuli Pärnu Keskraamatukogu, järgnesid Tartu Linnaraamatukogu ja Rapla maakonna võistkond. Küsimused ja vastused on ERÜ YouTube kanalil: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLY5UfSdQqnr9TVHFshogJIZ-Ig6JEhZf>

Teadus- ja erialaraamatukogude spetsialistidele toimus **XV teadus- ja erialaraamatukogu päev** 27. oktoobril Tartu Ülikooli Delta keskuses. Selle päeva raames saavad raamatukogude töötajad jagada oma kogemusi, kuulda uutest arengutest ning tunnustada kaaskolleege eduka erialase tegevuse eest. Päev annab võimaluse ühiselt aktuaalsetel teemadel arutada, luua uusi tutvusi ja teha koostööd. Osalejaid 50.

Raamatukogupäevad lõpetati **28. oktoobril XXII maaraamatukoguhoidja päevaga** Toila Spa konverentsisaalis. Sellised vabariiklikud üritused on väga olulised: see on võimalus kolleegidega üle Eesti rääkida oma rõõmudest ja muredest, jagada häid ideid. Nagu juba traditsiooniks kujunenud, sisaldab maaraamatukoguhoidjate päev asiseid ettekandeid ja oluline osa päevast on ka tunnustuse aasta maaraamatukoguhoidja nominentide tutvustamine ja tänamine. Maaraamatukoguhoidja päeva korraldasid koostöös Jõhvi Keskraamatukogu ja maaraamatukogude seksioon.

Raamatukogupäevade traditsiooni juurde kuulub ka **võistlus „Infootsing internetis“**, mida seekord korraldas virtuaalselt Tartu Ülikooli raamatukogu. Eelvoor oli 12. oktoobril ja finaali 25. oktoobril. Lõppvõistlusel vastati 15 küsimusele, mis sarnaselt eelvoorule eeldasid raamatukogu- ja infotöö alaseid teadmisi ja oskusi. Esikolmik kujunes järgmiseks: Riina Felding TLÜAR-ist, Sille Ross Laagri raamatukogust Sauelt ja Annika Hramov Tartu Linnaraamatukogust.

ERÜ koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liiduga korraldas 9. novembril Viimsi raamatukogu **kogemuspäeva „Raamatukogu – kulu või investeering?“**. Ürituse sihtrühmaks olid rahvaraamatukogude ja kohaliku omavalitsuse juhid. Toodi mõned näited raamatukogudest nii raamatukogude kui ka kohaliku omavalitsuse vaatest, tutvuti Viimsi raamatukogu ning selle saamislooga ning arvamuste ja mõtete kogumiseks võeti ette juturing Arvamusrännaku formaadis tuleviku raamatukogudest. Osales 55 raamatukogu ja KOVi juhti.

Koolitused

ERÜ toetab oma tegevusega Eesti raamatukoguhoidjate professionaalset arengut, arendab raamatukoguhoidjate kutseoskusi ning raamatukoguvõrgu kui terviku toimimist. Eesmärgiks on tutvustada uusi ideid ja parimaid praktikaid ning käsitleda aktuaalseid teemasid raamatukogunduses.

Jätkus raamatukogujuhtide **arenguprogramm „21. sajandi raamatukogu“**, koostöös mõttekojaga Creativity Lab. III lennu koolitusprogrammi sihtrühmaks olid valla- ja maakonnaraamatukogude juhid, strateegilise kavandamisega seotud spetsialistid, arendusjuhid ja –spetsialistid ning teenuste kvaliteedi eest vastutavad töötajad.

Kolmel Tallinnas toimunud kahepäevasel kohtumisel käsitleti temaatiliselt:

- I moodul 22.-23. september: Strateegiline raamatukogu;
- II moodul 6.-7. oktoober: Arendav ja kaasav raamatukogu;
- III moodul 17.-18. november: Nutikas ja kaasaegne raamatukogu.

Koolitusel osales 19 inimest, neist kaks ERÜ stipendiumiga, mis kattis programmi osalustasu.

ERÜ peab oluliseks raamatukogude rolli laiendamist kogukonnakeskustena. Eesti Koostöö Kogu, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja raamatukogude aasta koostöös käivitati pilootprojekt **“Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus”**. Projekti eesmärgiks oli toetada raamatukoguhoidja enesekindlust ja võimekust dialoogi läbiviijana ja kaasajana ning toetada valmisolekut algatada olulisi arutelusid oma kogukonnas. Spetsiaalne koolitusprogramm koosnes viiest kohtumisest märtsist-septembrini ning ühisest kogukonna dialoogi päevast 16. juunil 2022. Koolitusprogrammis osales kokku 14 raamatukoguhoidjat üle Eesti. Väljundina on valmimas juhendmaterjal dialoogi viljelejatele raamatukogudes ja kogukondades laiemalt. Koolituse lõppedes saab peamise järeldusena tõdeda, et Eesti raamatukogutöötajad on valmis uuteks rollideks ja vajavad aina enam paremaks kogukonnatöök olulisi kompetentse nagu kaasamine ja dialoogi loomine ning programmiga tuleb

jätkata. Dialooginäda järel valminud mõjuraport näitas, et Eestis vajatakse mõtestatud arutelusid ja sündmustega puudutati väga suurt hulka erinevatesse ühiskonnagruppidesse kuuluvaid inimesi.

ERÜ ja Eesti Muuseumiühingu koostöös kohtusid 22. novembril Eesti Tervishoiumuuseumis **RAA+MUU koolitusel** raamatukogude ja muuseumide haridustööd tegevad inimesed (15+15), et jagada kogemusi ja mõtteid ning koos koolitada erinevatel teemadel. Mõlemad ühingud soovivad jätkata seda koostööd ning sellest koostumisest teha püsiva kooskäimise ja koostöö alguse muuseumide ja raamatukogude vahel.

Projektikonkurss „Raamatukogud-muuseumid-noored“

ERÜ kuuendale mäluasutuste ja noortekeskuste koostööprojektide konkursile „Raamatukogud-muuseumid-noored“ laekus kokku 21 taotlust. Neist 20 taotlust edastati sisuliseks hindamiseks hindamiskomisjonile (üks ei läbinud vormilist hindamist). Viieliikmeline hindamiskomisjon otsustas täielikult või osaliselt toetada 13 projekti. Projektikonkurssi välja kuulutades sai rõhutatud raamatukogude teema-aastat ja see tõi tulemusi – raamatukogude esitatud projekte oli 2022. aastal tavapärasest rohkem ning kõikides toetust saanud projektides oli koostööpartneriks vähemalt üks raamatukogu.

Projekte tutvustati kokkuvõtval veebseminaril, kus osales kokku 47 inimest. Lühikokkuvõtte konkursist ning viited projekte illustreerivatele videotele jm materjalidele on üleval ERÜ kodulehel.

Selgi korral toodi esile, et projekt tõhustas koostööd mälu- ja noorteesutuste vahel. Mitmel korral mainiti, et juba on plaanis jätkutegevused või järgmised ühised ettevõtmised. Samuti leiti, et projekt aitas kaasa asutuste tuntusele nii noorte seas kui ka kogukondades laiemalt – mõnel puhul oli projektist passiivselt osa saanud inimeste hulk väga suur. Kasu noortele väljendus noorte suurenenud teadmistes, oskustes ning julguses kaasa teha ja kaasa rääkida. Üks raamatukogu tõi välja, et sai tänu projektile juurde vabatahtlikke. Peamise raskusena toodi paaril korral ära, et suveperioodil on keeruline noori kaasata. Samas oli projekte, mis just suvisesse aega mõeldud olid ja hästi õnnestusid, nt raamatumajakeste ehitamine ja paigutamine supelranda. Kokku osales: 15 raamatukogu, 6 muuseumi, 13 noortekeskust ja 411 noort.

Eesti raamatukoguhoidjate biograafiline andmebaas ERBA

Eesti raamatukogunduse biograafiline andmebaas (**ERBA** <http://ery.tlulib.ee/>) on loodud ERÜ ja raamatukogude ühistööna. Andmebaas sisaldab läbi aegade Eesti raamatukogunduses pikaajaliselt ja tulemuslikult töötanud inimeste isiku- ja bibliograafilisi andmeid, hõlmates ka välismaal tegutsenuid.

Andmebaasi loomisest on möödunud juba 17 aastat ning sinna on kogutud ligi 1800 inimese andmed. Andmestiku kogumine ja sisestamine on jätkuv protsess. Andmebaasi haldajana alustas ERÜ 2021. aasta lõpus selle kaasajastamist, st andmebaasi kogutud andmed viidi vastavusse uue andmemudeliga ning uude süsteemi. II etapina korrastati 2022. aastal andmebaasi andmekoosseis, vaadati üle andmebaasi kujundus ning haldusliides. Töö jätkub 2023. aastal.

Kirjastamine: Erialased väljaanded

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu uusim **aastaraamat** ilmus 2022. aastal ja kandis järjenumbrit 33. Aastaraamatutes on tähelepanu all ilimumisele eelneva aasta sündmused, tavapäraselt esitletakse aastaraamatus aasta tublimaid raamatukoguhoidjaid ja raamatukogude tegusid ning kajastatakse ERÜ, ELNET Konsortsiumi ja Eesti Muusikakogude Ühenduse tegevust.

Koostöös Eesti Rahvusraamatukoguga antakse välja **erialaajakirja Raamatukogu**. Alates 2019. aastast ilmub ajakiri Raamatukogu kuus korda aastas nii võrguväljaandena (kahes keskkonnas) kui ka nõudetrüki kujul. ERÜ panustab ajakirja visuaalsele kujundusele ja toimetuskolleegiumi suhtlusvõrgustiku abil sisuartiklite laiemal autorite ringil leidmisega.

2023. aastal tähistab ERÜ 100. tegevusaastat. Juubeli väärikaks tähistamiseks valmis **juubelialbum**, mille koostamist alustati juba 2021. aasta lõpus. Toimetuskolleegiumisse kuulusid Katre Riisalu

(peatoimetaja), Reet Olevsoo, Krista Talvi, Ilmar Vaaro ja Mihkel Volt; keeleteimetaja oli Gerli Randjärv ja kujundaja Andres Tali. 2022. aasta lõpus valmis toimetatud ja kujundatud trükimakett. Kogumiku koostamist ja kujundamist toetas kultuuriministeerium ning trükkimist kultuurkapital.

Ajakirjas Raamatukogu jm ilmunud artiklid ja sõnumid

- ERÜ uuendas oma aadressi : [sõnum]. (2022). Raamatukogu, 1, 39.
- Kes teeb, see jõuab. Aasta lasteraamatukoguhoidja 2021. Anu Amor Narits (2022). Nukits, 38.
- Kont, Kate-Riin. Raamatukogude roll ohutuma küberruumi loomisel. (2022). Raamatukogu, 6, 22-25.
- Kõuts, Jaanus. (2022). Suur suvine koogitegu raamatukogudes. Nukits, 39-41.
- Kõuts, J., Rand, L., Visas, K. jt. (2022). Mida ootate raamatukogude aastalt?. Raamatukogu, 1, 4–13.
- Lepik, Krista. (2022). Seitse ühe hoobiga ehk Raamatukogud säästva arengu toetajana : Raamatukogudel on tarbimismustrite ja kultuuriharjumuste kujundamisel oma osa. Sirp. 16. sept, 16. Link täistekstile: <https://dea.digar.ee/article/sirp/2022/09/16/6.2>
- Mölder, Ülle. (2022). ERÜ vanaraamatu toimkonna koolitus-seminar oktoobris 2021. Raamatukogu, 1, 38–39.
- Nool, Maris. (2022). BibliCamp 8 – raamatukogud rohelisteks . Raamatukogu, 5, 38–39.
- Olevsoo, Reet. (2022). Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastakoosolek 2022. Raamatukogu, 2, 40–41.
- Ots, Külli, Rand, Lea. (2022). Maaraamatukogude suveseminar alustas tänavu kolmandat ringi. Raamatukogu, 4, 38–39.
- Rand, Lea. (2022). Maaraamatukogude kevadine teabepäev 28. märtsil. Raamatukogu, 3, 33–36.
- Ots, Külli, Rand, Lea (2022). Ükskõik, kui palju maksab gaas või elekter, raamatukogud peavad jääma, sest raamatukoguhoidjad on maa sool!. Raamatukogu, 6, 36-37.
- Raamat ja haridus. XVII oskuskeelepäev Eesti Rahvusraamatukogus. (2022). Raamatukogu, 6, 38.
- Raamatukogusõnastik on nüüd Sõnaveebis! : [sõnum]. (2022). Raamatukogu, 6, 38.
- Riisalu, Katre. (2022). IFLA – raamatukogude suunanäitaja. Raamatukogu, 4, 35–36.
- Tappo, Jaanika. (2022). Baltic Meeting 2022 – kokku said Baltimaade keskkonnateadlikumad noored. Raamatukogu, 5, 40–41.
- Teadus- ja erialaraamatukogude päev Deltas. (2022). Raamatukogu, 6, 38.
- Tõiste, Tuuliki. (2022). Kohtume raamatukogus, dialoogil! Raamatukogu, 6, 3-4.
- Tõiste, Tuuliki. (2022). Selgusid parimad raamatukoguhoidjad ja aasta teod 2021. Raamatukogu, 2, 39–40.
- Veimann, Kristel. (2022). IX raamatukogude mõttetalgud Viljandis. Raamatukogu, 3, 37.

Koostööpartnerid ja toetajad

- Creativity Lab OÜ;
- Eesti Koostöö Kogu;
- Eesti Muuseumiühing;
- Eesti Lastekirjanduse Keskus;
- Eesti Rahvusraamatukogu;
- ETKA Andras;
- Haridus- ja Teadusministeerium;
- Harju Maakonnaraamatukogu;
- Jõhvi Keskraamatukogu;
- Kirjastus Koolibri;
- Kultuurkapital;
- Kultuuriministeerium;
- Kutsekoda;
- Lääne Maakonna Keskraamatukogu;
- Põlva Keskraamatukogu;
- Pärnu Keskraamatukogu;
- Tallinna Keskraamatukogu;
- Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu;
- Tartu Ülikooli Raamatukogu;
- Õpetajate Ühenduste Koostöökoda;
- Valga Keskraamatukogu;
- Viljandi Linnaraamatukogu

2022. aastal tegutses ERÜs 3 sektsiooni, 5 toimkonda, üks töörühm, Noorteklubi ja Eks-klubi. Piirkondlikult tegutsesid Tartumaa Kogu, Võrumaa Ühendus ja Pärnumaa Ühendus.

- **Erialaraamatukogude sektsioon**, juht Ivika Rande, TÜ Kliinikumi Medinfokeskus, Ceili Perlov, Eesti Lennuakadeemia (alates 2.12.2022)
Ülevaade tegevusest sektsiooni kodulehel: <https://eryerialaraamatukoqud.weebly.com/>

Sektsiooni juhatusse kuulusid Ivika Rande (sektsiooni juht, TÜ Kliinikumi Medinfokeskus), Helle Maaslieb (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivaraamatukogu), Ehtel Tuisk (Tartu Tervishoiu Kõrgkool), Jaana Kulbin (Sisekaitseakadeemia). 2. detsembril valiti järgmiseks kolmeks aastaks (2023-2025) uus juhatus. Eelmisest juhatuses jätkavad Ivika Rande ja Helle Maaslieb. Uute liikmetena liituvad Kerli Puna (Balti Kaitsekolledž) ja Ceili Perlov (Eesti Lennuakadeemia), kes võtab enda kanda juhatuse esimehe ülesanded.

26. augustil Eesti Vabaõhumuuseumis toimunud **õppepäeva** teemaks olid digitaalsed õppekeskkonnad. Koolituse tulemusel osatakse valida koolituse läbiviimiseks parimat koolituskeskkonda, mõistetakse paremini õppija vajadusi digikeskkonnas ja osatakse valida tööriistu, mille abil õpilasi aktiivsemalt kaasata ning seeläbi õpiprotsessi efektiivsemaks muuta. Saadi ka praktilisi näpunäiteid, kuidas oma töökohta seadistada veebikoolituse läbiviimiseks. 2. detsembril toimus **erialaraamatukogude sügistalvine teabepäev** Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudis. Kokku osales kahel koolituspäeval 24 raamatukoguhoidjat.

2022. aastal lahkus sektsioonist neli inimest ja liitus üks inimene, 13. detsembri seisuga on sektsioonis kokku 51 inimest.

- **Kooliraamatukogude sektsioon**, juht Eelika Rand, Vändra Gümnaasiumi raamatukogu
Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/kooliraamatukoqude-sektsioon>

Juhatuses 2022. aasta alguses: Sirje Riitmuru (juhatuse esimees kuni 28.01.22), Eelika Rand (Vändra Gümnaasium, juhatuse esimees al 04.03.22), Kadri Sildnik (Tallinna Järveotsa Gümnaasium, lahkus juhatuses 28.01), Marje Tamre (Tallinna Humanitaargümnaasium), Eda Tiismaa (Pärnumaa Kutsehariduskeskus), Stiina Koit (Narva Kesklinna Riigikool), Kätlin Heinleht (Kallavere Keskkool, lahkus juhatuses 09.12). Septembris liitus juhatuses Varje Mägi Keila Algkooli raamatukogust.

Juhatus pidas 2022. aastal jooksvatel teemadel 17 koosolekut.

Korraldati kolm traditsioonilist üritust:

- 22. aprillil **kevadine teabepäev** "Kirjandus koolis" (Teamses)
- 08.–10. augustil **suveseminar** Ida-Virumaal Narvas
- 18. novembril sügisene **teabepäev** (Teamses)

Jätkus koostöö Õpetajate Ühenduste Koostöökojaga. Tagasisidestati mitmeid dokumente: "Õpetaja töötasu alammäär", „Põhikooli ja gümnaasiumi lõputunnistuse ning riigieksamitunnistuse statuut ja vormid“ ja "Põhikooli lõpueksami hindamine ja vene keele riigieksami asendamine rahvusvaheliselt tunnustatud võõrkeele eksamiga". Osaleti Ühenduste ülestel infovahetundides. Tegeleti ka IFLA kooliraamatukogude juhendi ja Kooliraamatukogude manifesti 2021 tõlgete toimetamisega. Osalemine raamatukogustatistika töörühmas, arendati koostööd Eesti Lastekirjanduse Keskusega jm.

- **Maaraamatukogude sektsioon**, juht Lea Rand, Toila Vallaraamatukogu.
Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/maaraamatukoqude-sektsioon>

Sektsiooni kuuluvad Lea Rand (sektsiooni juhataja, Toila raamatukogu), Marju Purgats (Oru raamatukogu), Maili Uibo (Käina raamatukogu), Maris Paas (Vaimastvere raamatukogu), Diana Ots (Palivere raamatukogu), Maarika Lausvee (Muuga raamatukogu), Ilona Oeselg-Tigasing (Veriora raamatukogu), Urve Salumaa (Pärnu-Jaagupi raamatukogu), Aili Erm (Alu raamatukogu), Urve Vakker (Lümända ja Taritu raamatukogu), Anne Toome (Alatskivi raamatukogu), Anne Järvis (Õisu raamatukogu), Tiia Pärnik-Pernik (Tsirguliina haruraamatukogu) ja Tea Kallaste (Lasva raamatukogu).

Sektsioon töötas juba aastatega väljakujunenud rütmis, jooksvaid küsimusi lahendati listis ja kokku saadi ühel koosolekul.

28. märtsil saadi üle kahe aasta taas kokku **kevadisel teabepäeval**, et kuulata erinevaid ettekandeid mitmest raamatukogutööd puudutavast valdkonnast. Ehkki osalejaid (18) oli seekord tunduvalt vähem kui tavaliselt, tõdeti, et sellised kohtumised on olulised ja vajalikud nii teadmiste kogumise kui ka kolleegidevahelise koostöö mõttes. Lisaks huvitavatele ettekannetele tehti osalejatele ülevaade kevadel läbiviidud uuringust.

Maaraamatukogude suveseminar juhtmõttega "Raamatukoguhoidja kogukonna vedurina" korraldati 15.-17. juunini koostöös Põlva Keskraamatukoguga Taevaskojas. Osales 36 raamatukoguhoidjat üle Eesti. Suveseminar eesmärgiks on kokku tuua väikeste raamatukogude töötajad üle Eesti, et jagada maaraamatukogude tegevuseks vajalikku informatsiooni ning saada ülevaade Põlvamaa raamatukogu- ja kultuurielust. Seminarilt saadi ideid kuidas arendada koostööd külakogukonnaga, kooliga, omavalitsusega jne.

- **Kogude toimikond**, juht Kate-Riin Kont.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/koode-toimikond>

Toimkonda kuuluvad: Kate-Riin Kont (toimikonna juht), Kairi Felt (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristhel Haak (Tartu Ülikooli Raamatukogu), Merike Kiipus (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Kaire Lass (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristin Liba (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Helle Maaslieb (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Siret Mikumets (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristina Pai (Tartu Linnaraamatukogu), Ilvi Rauna (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Raamatukogu), Ilona Runnel (Tartu Ülikooli Raamatukogu), Hendrik Saadi (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu), Tiina Sarjas (Eesti Maaülikooli Raamatukogu), Aivi Sepp (Tallinna Keskraamatukogu), Ülle Talihärm (Kultuuriministeerium), Kristel Veimann (Eesti Rahvusraamatukogu).

Kuues kogude toimikonna **seminar „Raamatukogude roll ohutuma küberruumi loomisel“** sai teoks 30. septembril Eesti Sisekaitseakadeemias. Seminar oli suunatud kõikidele Eestis tegutsevate teadus-, eriala-, kooli- ja rahvaraamatukogude töötajatele. Seminaril tutvustati ka uuringu *Eesti raamatukogutöötajate teadmised, suhtumine ja käitumine infoturbe valdkonnas* esmaseid tulemusi.

Huvi väljasõitude vastu on toimikonna liikmete hulgas vähenenud.

- **Koolituse toimikond**, juht Ilmar Vaaro, Tartu Ülikool.

Tegevuse kokkuvõte: : <https://eru.lib.ee/eru/uksused/koolituse-toimikond>

Toimkonda kuulusid Ilmar Vaaro (toimikonna juht, Tartu Ülikool Ühiskonnateaduste Instituut), Margit Jõgi (Eesti Rahvusraamatukogu), Kai Kalvik (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Ülle Kuuse (Tallinna Tervishoiu Kõrgkool), Lea Lehtmets (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Aira Lepik (Tallinna Ülikool), Krista Lepik (Tartu Ülikool), Sigrid Mandre (TLÜ Akadeemiline Raamatukogu), Aime Miil (Viimsi Kool), Reet Olevsoo (ERÜ büroo), Mai Põltaas (Tartu Linnaraamatukogu) ja Krista Talvi. Liitus Carolina Schultz (TLÜ AR Akadeemiline Raamatukogu).

8. juunil Tartu Linnaraamatukogus toimunud toimikonna **aruteluseminari** fookuses oli rahvaraamatukogude roll koolitajana ning raamatukogude formaalse ja mitteformaalse hariduse piirid. 20. septembril toimus toimikonna väljasõit Jõgevale. Külastuse eesmärgiks oli tutvuda Jõgeva raamatukogundusliku ja kultuurilise keskkonnaga.

15. novembril toimus Tallinna Keskraamatukogus järjekordne **koolitus sarjast „AK: Aastate Kogemus“**. Kaie Holmi eestvedamisel toimunud kogemuste jagamisel tulid pikemalt käsitleda raamatukoguteenuste areng, kriiside õppetunnid, trendid tööturul jm.

6. detsembril toimus Tallinna Keskraamatukogus **esmakordselt koolitus „AK: Aktuaalne Kultuuris“**. Ajalehe Postimees kultuuritoimetaja Alvar Loogi initsiatiivil tulid jututeemadeks kirjanduse kajastamine meedias, ühiskondlikud ootused kirjanduskriitikale, kirjandusauhinnad, kirjanduse prestiiž, kirjanduse ühiskondlik roll, kirjanduse riiklik tellimus, kirjanduse ületootmine, kvaliteetkirjandus vs. žanrikirjandus ning muidugi teatri- ja ooperitemaatika.

Aasta jooksul toimus koostöö ühingu kutsekomisjoniga.

- **Lasteteeninduse toimkond**, juht Jaanus Kõuts, Lääne Maakonna Keskraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/lasteteeninduse-toimkond>

Lasteteeninduse toimkonda kuuluvad Jaanus Kõuts (juhataja, Lääne Maakonna Keskraamatukogu), Rita Raudsepp (juhatuse liige, Sindi Raamatukogu), Merle Tanilsoo, juhatuse liige, Tallinna Keskraamatukogu), Sandra Adamson (Põltsamaa Raamatukogu), Mirjam Kaun (Tallinna Keskraamatukogu), Anna Kuuli (Narva Keskraamatukogu), Liilia Kõiv (Saare Maakonna Keskraamatukogu), Helle Laanpere (Võrumaa Keskraamatukogu), Heli Lepp (Järvamaa Keskraamatukogu), Ulvi Lind (Valga Keskraamatukogu), Ädu Neemre (Tartu Linnaraamatukogu), Kaja Paulus (Kärdla Linnaraamatukogu), Veronika Raudsepp Linnupuu (Viljandi Linnaraamatukogu), Kersti Salf (Harju Maakonnaraamatukogu), Tiia Suls (Eesti Lastekirjanduse Keskus), Ingrid Teder (Rapla Keskraamatukogu), Reet Tomband (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Sirve Valdmaa (Põlva Keskraamatukogu).

Lasteteeninduse toimkonna virtuaalsetel koosolekutel 3. märtsil ja 24. augustil kavandati toimkonna tegevust ja ürituste korraldamist, arutati koostöövõimalusi kooliraamatukogude sektiiooni ja ELK-ga jm. **Kogemuste tuuri** raames külastati 25. mail Sindi raamatukogu ja 14. septembril Tartu Linnaraamatukogu. Osaleti ELK erinevates projektides. Teoks sai **üleriigiline lasteraamatukoguhoidja päev** Tallinnas. Tavategevustest erinev oli raamatukogude aasta raames ja toimkonna eestvedamisel toimunud üle-Eestiline kampaania „**Suur suvine koogitegu raamatukogus**“ (millega tahaks jätkata ka uuel aastal). Servapidi on toimkond seotud ka TÜ raamatukoguhoidjate suveakadeemiaga ja saab sisu osas kaasa rääkida.

Tõlgitud ja toimetatud sai IFLA juhend „Raamatukoguteenusused lastele ja noortele vanuses 0-18 aastat“ (kavandamisel on veebitöötubade sari).

- **Terminoloogiatoimkond**, juht Kalju Tammaru, Eesti Hoiuraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/lasteteeninduse-toimkond>

Toimkonna koosseis: Kalju Tammaru (toimkonna esimees, Eesti Hoiuraamatukogu), Kai Välbe (sekretär, Eesti Rahvusraamatukogu), Tiiu Erelt, Mari Kannusaar (Eesti Rahvusraamatukogu), Marina Karis (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu), Kate-Riin Kont (Sisekaitseakadeemia), Sirje Nilbe, Piret Pärigma (Eesti Rahvusraamatukogu), Toomas Schvak (Arvo Pärdi Keskus), Ülle Talihärm (Kultuuriministeerium) ja Elviine Uverskaja (Tallinna Ülikool).

2022. a viidi Raamatukogusõnastik **Ekilexi terminibaasi**, seoses sellega toimetati sõnakogu, aga lisati ka uusi mõistekirjeid ja termineid. Paralleelselt jätkati regulaarset terminitööd. Uutest mõistekirjetest väärivad ära märkimist näiteks *infoseire - seiris – infoülevaade, digiressurss, andmekogundus* jt.

Toimkond sai 2022. a kokku 9 korral, neist enamus hübriidkoosoleku vormis. Muuhulgas vastati viiele mahukale päringule, kust ammutati materjali uute mõistekirjete koostamiseks (näiteks *avatud raamatukogu, raamatukogu varad, raamatukoguhoidja abi, RDA* jt).

Harivaks ja erakordseks võib hinnata 30. augustil toimunud reisi Helsingisse, kus kohtuti *Sanastokeskuse* kolleegidega Oodi raamatukogus.

Traditsioonilisel **XVII oskuskeelepäeval** 11. oktoobril RaRas käsitleti teema-aastale kohaselt raamatukogu- ja laiemalt haridustermineid ning puudutati akadeemilist väljendusoskust ja huvihariduse oskuskeelt. Kõneks võeti nii terminite loomine, kättesaadavus kui kasutamine. Üritusest toimus otseülekanne, oskuskeelepäeval oli esmakordselt täielik viipekeele- ja kirjeldustõlge. Ettekannete videod on kättesaadavad internetis.

- **Vanaraamatu toimkond**, juht Kaspar Kolk, TÜ Raamatukogu / TLÜ Akadeemiline Raamatukogu

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/vanaraamatu-toimkond>

Toimkonna koosseis vt ERÜ [kodulehelt](#).

Vanaraamatu toimkonna peamine suund on liikmete enesetäiendamise soodustamine. **Seminar vanaraamatuspetsialistidele** toimus mäluasutuste koostöös (Ennistuskoda Kanut, Tallinna Linnaarhiiv, Eesti Kunstimuuseum) 24. novembril Ennistuskodas Kanut ja Tallinna Linnaarhiivis. Seminari eesmärgiks oli vanaraamatuga tööalaselt kokkupuutuvate raamatukogutöötajate erialane täiendamine ja omavaheliste kontaktide süvendamine. Seminari kaheks põhiteemaks olid raamatuköite ajalugu ja konserveerimispraktikad erinevates Eesti mäluasutustes ning Tallinna Ülikooli teadusprojekt "Digitaalne Liivimaa", mis keskendub märgatavas osas keskaja kirja- ja raamatukultuuri ning vastavat pärandit puudutavatele teemadele. Osales 39 vanaraamatuspetsialisti ja -huvilist 11 mälu- ja õppeasutusest.

- **Uue mõtte töörühm**, juhid Veronika Raudsepp Linnupuu, Viljandi Linnaraamatukogu ja Kristel Veimann, Eesti Rahvusraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/uae-motte-tooruhm>

Uue mõtte töörühma kuulub 11 liiget: Krista Lepik (Tartu Ülikool), Jane Makke, Riin Olonen (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristina Pai (Tartu Linnaraamatukogu), Veronika Raudsepp Linnupuu (juht, Viljandi Linnaraamatukogu), Katre Riisalu (Eesti Rahvusraamatukogu), Tiina Soopa, Ene Sööt (Jõgeva Linnaraamatukogu), Tuuliki Tõiste (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristel Veimann (juht, Eesti Rahvusraamatukogu), Krista Visas (Pärnu Keskraamatukogu).

Töörühma tegevuse fookuses oli ka 2022. aastal ÜRO säästva arengu eesmärkide (SDG) tutvustamine, mida Eestis aitab ellu viia Riigikogus kinnitatud strateegia Eesti 2035.

Tegevused

- Infokorje „Kui rohelised me oleme?“ (märts 2022)
- 9. mõttetalgud „Kestlik raamatukogu: raamatukogud elu heaks!“ 18. mail 2022 Viljandi Linnaraamatukogus.
- Tartu Linnaraamatukogu ettekandepäev „Säästva arengu teemad raamatukogus“ toimus koostöös uue mõtte töörühmaga 24. mail
- Säästva Arengu Nädala kampaania „Tund enne und mobla peost, naudi teost!“ korraldamine (september-oktoober 2022)
- Veronika Raudsepp Linnupuu esines ettekandega Soome raamatukoguhoidja päeval.
- IFLAle on esitatud kokkuvõte ERÜ tegevusest SDG raames.

Loe rohkem töörühma kodulehelt <https://bibliumt.wordpress.com/>

- **Noorteklubi**, juht Piret Jõesaar, TLÜ Akadeemiline Raamatukogu.

Noorteklubi koduleht <http://noorteklubi.weebly.com/>

ERÜ noorteklubi missiooniks on ühendada noored infotöötajad edasiviivaks, optimistlikuks ja tegusaks jõuks. Üksuse tegevuse 2022. aasta läbivaks teemaks olid andmed: andmete turvalisus ja andmete kasutamine nii raamatukogu igapäevatoos kui ka ühiskonnas laiemalt. Talveseminar **“Andmed, milleta Eesti ei saa”** toimus veebruaris virtuaalselt, tänu millele sai osaleda tavapärasest rohkem huvilisi. Osalejaid oli 79 nii eri tüüpi raamatukogudest kui ka teistest asutustest.

11.–12. augustini Märjamaal teoks saanud traditsioonilise **BibliCamp 8 “Raamatukogud roheliseks”** fookuseks oli andmete kogumine, visualiseerimine ja analüüs ning kuidas digiandmeid säilitada ja kasutada võimalikult roheliselt. Osalejaid oli 10.

Baltic Meeting toimus 18.–19. augustini Tallinna Keskraamatukogus. Eesti-Läti-Leedu 7 noort raamatukoguhoidjat said kokku ja arutasid “Rohelise raamatukogu” üle. Mis siin ja sealpool piiri on tehtud ja mida veel saaks ära teha? Toimused ettekanded ja praktilised töötoad.

Traditsiooniliselt toimus ka piknik Stroomi rannas ja jõuluõhtusöök Tallinnas.

- **Eks-klubi**, eestseisuse president Reet Oruste.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/eru/uksused/eks-klubi>

Eestseisusse kuulusid: Reet Oruste (president), Malle Järv (laekur), Juta Laasma (asepresident), Aili Norberg (sekretär), Helle Martis (kroonikakirjutaja), Mare Mauer (tähtpäevaõnnitluste postitaja) ja Helgi Õismaa. Klubisse kuulus 57 liiget.

Aasta jooksul toimus kolm eestseisuse koosolekut (30.märtsil, 8. augustil ja 3. novembril), kus arutati plaani muutmise vajadust, jooksvate ürituste korraldamist ja uue aasta tööplaani.

Klubi koguneb juba aastaid iga kuu kolmandal kolmapäeval kl 14. 2022. aasta toimus liikmetele 12 sisukat üritust. Lisaks oli soovijatel võimalus iga kuu esimesel esmaspäeval kell 12 kohtuda kohvikus Strix, et rääkida päevateemadel ja jagada kultuurisündmuste infot.

Eks-klubi märksõnaks on kuuluvustunne, sest igal ühel on vaja kusagile kuuluda.

Finantstegevus

	31.12.2021	Laekus	Kulutati	31.12.2022
Kassa	376,79	141,00	310,41	207,38
Pank	16393,47	113584,83	112818,62	17159,68

Tulud	2022	2021
Liikmemaksud		
a) liikmemaks	13 605,06	13 521,85
b) toetajaliikme liikmemaks	1 665,00	1 665,00
Osavõtumaksud	13 225,61	8 946,00
Sihtotstarbelised toetused	82 380,00	62 149,00
Tulu ettevõtlusest (aastaraamatu müük, kutse andmine)	2 845,00	920,00
Muud tulud		809,24
Kokku tulud	113 720,67	88 011,09
Kulud		
Mitmesugused tegevuskulud	-65 945,3	-59 562,11
Tööjõukulud	-47 091,73	-30 375,08
a) sh palgakulu	-35 195,62	-22 701,85
b) sh sotsiaalmaksud	11 896,11	-7 673,23
Muud kulud	-92	-170,05
Kokku kulud	-113 129,03	-90 107,24
Põhitegevuse tulem	591,64	-2 096,15
Muud finantstulud ja -kulud	5,16	5,73
Aruandeaasta tulem	596,80	-2 090,42

Sihtotstarbelised toetused 2022. aastal

Kultuuriministeerium: Taotlusvoor* muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna partnerorganisatsioonide toetamine.	50 000,00
Kultuuriministeerium (aasta raamatukoguhoidja tunnustusüritus)**	10 000,00
Kultuuriministeerium (aasta raamatukoguhoidja tunnustusüritus**)	1 000,00
Kultuurkapital (ERÜ tunnustuste auhinnafond) **	13 380,00
Kultuurkapital (ERÜ veebi uuendamine)	2 800,00
MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoda. Kooliraamatukogude sektsiooni tegevustoetus.	1 500,00
Eesti Keele Instituut Sihtotstarbelise projektitoetuse leping. Toetus terminitööks ning terminitöö edendamiseks ja populariseerimiseks	3 700,00
Kokku	82 380,00

* Kultuuriministeeriumi „partnerorganisatsioonide“ taotlusvooru eesmärk on kaasata muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonda tervikuna hõlmavaid partnerorganisatsioone kultuuripoliitika kujundamisse ja tegevuste elluviimisse, arendada ja suurendada partnerorganisatsioonide vabatahtlike liikmete võrgustikku ja organisatsioonilist suutlikkust, tõsta traditsiooniliste ja innovaatiliste tegevuste kvaliteeti, suurendada rahvusvahelist, valdkondadevahelist ja -ülest võimekust, edendada koostööd ning

tõsta valdkonna töötajate professionaalsust. Taotlusvooru toetuse arvel rahastati üleriigilisi ja suuremaid üritusi ning koolitusi, sh ka struktuuriüksuste korraldatud ettevõtmisi, ERBA andmebaasi analüüsi ja kaasajastamist, kaeti kirjastamisega ja projektikonkursiga „Raamatukogud-muuseumid-noored“ seotud kulud, maksti rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemakse ja osavõtutasusid ning lepingulist ja osaliselt koosseisulise töötaja töötasu jm.

** Tunnustusürituseks ja raamatukoguhoidjate auhinnafondi sai ERÜ toetust nii kultuuriministeeriumilt kui ka kultuurkapitalilt, kokku 24 380, sellele lisandus omafinantseeringuna 2018,00 eurot.

Kokkuvõte

2022. aasta oli raamatukogude aasta. Kuigi suurt projekti vedas rahvusraamatukogu, siis panustas ERÜ aasta õnnestumisse ja raamatukoguhoidjate koostöösse olulisel määral. Raamatukoguhoidjad olid hõivatud raamatukogude aasta programmiga, mis oli suures osas suunatud raamatukogude kasutajatele; ühingu missioon oli ka eelmisel aastal raamatukoguhoidjate vaimu virgena hoidmine ja nende teadmiste ja oskuste rikastamine. On hea meel, et ühingu pakutavad koolitused ja sündmused said positiivse tagasiside osaliseks ning osavõtt oli rohkearvuline. Koolitustel ja sündmustel osalejad omakorda viivad teadmised ja oskused oma kogukondadesse ja kolleegidele ning seepärast on ühingu tegevuse mõju oluliselt suurem.

2022. aasta on ka hinnatõusuaasta: kõik sündmuste korraldamisega seotud kulud on suurenenud, mis omakorda sunnib osa esinejatest loobuma või optimeerima kulusid toimumiskohtade osas. Pikemas vaates võib selline olukord pakutava kvaliteeti alandada ja seeläbi ühingu kui raamatukoguhoidjate arengu eest seisja usaldusväärsus vähendada.

Olulise märksõnana võib välja tuua inimeste julguse taas ühte ruumi kokku tulla, tunda on raamatukoguhoidjate soovi panustada raamatukogude arengusse ja seeläbi oma kogukonna inimeste elu paremaks teha.

2022. aasta tõi kaasa ERÜ büroo töökorralduse muudatuse. Seoses Rahvusraamatukogu rekonstrueerimisega leiti ERÜ büroole uueks asukohaks ruum Tallinna Keskraamatukogus Liivalaia tänaval. Asukoha muutus tõi kaasa mitmeid kulutusi, sh kogu mööbli ja arhiivi kolimine uude asukohta. Uus büroopind on meile ka tasuline. Rahvusraamatukoguga sõlmiti hea tahte leping, mille kohaselt on ühingu büroo peale renoveerimise lõppu Eesti Rahvusraamatukogusse tagasi oodatud.

2022. aasta viimastel päevadel tekkis turvalisuse huvides vajadus kiireloomuliselt uuendada ERÜ kodulehe Joomla tarkvara. Värskendusega välditi turvariski ning selle tulemusena säilis kodulehele salvestatud info ERÜ tegevuse kohta, kuid ühingu veebileht vajab uut versiooni.

Tuuliki Tõiste

ERÜ juhatuse esimees

8.02.2023